

શ્રી સોમનાથ સંસ્કૃત યુનિવર્સિટી, વેરાવળ

શિક્ષણ વિભાગ

શિક્ષાશાસ્ત્રી (બી.એડ.) અભ્યાસક્રમ
(સેમેસ્ટર બેઈઝડ સિસ્ટમ)

જૂન-૨૦૧૬ થી અસરમાં

SEMESTER-1

Theory

Sub. Code	Subject Name	Credit	Hours	Total Hours	Internal	External	Total
CC1	Education in Emerging Indian Society ✓	4	4	68	30	70	100
CC2	Education Psychology and Statistic ✓	4	4	68	30	70	100
EC1	Pedagogy of School Sub-1 (Part-1)	2	2	34	15	35	50
EC2	Pedagogy of School Sub-2 (Part-1)	2	2	34	15	35	50
SSC1	School Subject – 1 (Part-1)	2	2	34	15	35	50
SSC2	School Subject – 2 (Part-1)	2	2	34	15	35	50
		16	16	272	120	280	400

SEMESTER-1

Practical Work

Sr No	Subject Name	Credit	Total Hours	Internal	External	Total
1	Micro Lesson-8 (4+4), Bridge Lesson-2(1+1) – Total – 10	2	68	50	-	50
2	Observation Micro Lesson – 8(4+4) Bridge Lesson-2(1+1) – Total – 10	2	68	50	-	50
3	Sanskrit Sambhashan	2	68	50	-	50
4	Drama-Roll Play- Script Writing	2	68	50	-	50
5	Physical Activities and Yoga	2	68	50	-	50
		10	340	250	-	250

* micro – 8x4 = 32

2x9 = 18

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval
Shikshashashtri (B.ed.) Subject Name
(w.e.f. Year 2016-17 NCTE New Syllabus)

Semester - 01				
Paper No	Paper Code	Paper Name in English	Paper Name in Sanskrit	Marks
Paper-01	CC1	Education in Emerging Indian Society	उदयमान भारतीय समाजे शिक्षा	१००
Paper-02	CC2	Educational Psychology and Statistic	शैक्षणिक मनोविज्ञानम् एवं अङ्कशास्त्रम्	१००
Paper-03	EC1	Pedagogy of School Subject-1 (Part-1) (Sanskrit Method)	शालीय शैक्षणिकशिक्षापद्धति-१ (संस्कृत पद्धति)	५०
Paper-04	EC2	Pedagogy of School Subject-2 (Part-1) (Second Method)	शालीय शैक्षणिकशिक्षापद्धति-२ (द्वितीय पद्धति)	५०
Paper-05	SSC1	School Subject-1 (Part-1) (Sanskrit Contents)	विषयवस्तु-१ (संस्कृत विषयवस्तु)	५०
Paper-06	SSC2	School Subject-2 (Part-1) (Second Content)	विषयवस्तु-२ (संस्कृत विषयवस्तु)	५०
		Practical Work	प्रायोगिक कार्यम्	२५०
Total				६५०

* Practical Work - पेपर तरीके न गणवुं तेने Sub-code पण न आपवो.

* Second Method અને Content પસંદગીની રહેશે. જેમાં ગુજરાતી, હિન્દી, અંગ્રેજી વિષય આવી શકે.

	Practical Work	(પ્રાચોગિક કાર્યમ)	Mark
1.	Micro Lesson-8 Bridge Lesson-2	સૂક્ષ્મ શિક્ષણમ્ સેતુપાઠ:	૫૦
2.	Observation Micro-8 Bridge-2	નિરીક્ષણપાઠ:	૫૦
3.	Sanskrit Sambhashan	સંસ્કૃત સમ્બાષણમ્	૫૦
4.	Drama-Roll Play-Script Writing	નાટકમ્ ઁકપાત્રીય અભિનયમ્	૫૦
5.	Physical Activities and yoga	યોગ શિક્ષણમ્	૫૦
		Total :-	૨૫૦

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval
Shikshashashtri (B.ed.) Subject Name
CC-1 उदयमान भारतीय समाजे शिक्षा (सेम-१) (प्रश्नपत्र-१)

एकम-क्रम	एकम नाम	गुणभार
एकम-१	शिक्षा एवं तत्त्वज्ञान	२०
१.१	शिक्षायाः अर्थः स्वरूपं प्रक्रिया च ।	
१.२	तत्त्वज्ञानस्य अर्थ परिभाषा : । शिक्षा एवं तत्त्वज्ञानस्य स्वरूपभेदः ।	
१.३	औपचारिक अनौपचारिक शिक्षणम् । निरंतर एवं दूरवर्ती शिक्षणम् ।	
एकम-२	धर्मदर्शन एवं शिक्षा ।	२०
२.१	उपनिषद् एवं शिक्षा अर्थोद्देश्यानि अभ्यासक्रमः शिक्षापद्धतिः गुरुशिष्य सम्बन्धः ।	
२.२	भगवद्गीता एवं शिक्षा अर्थोद्देश्यानि अभ्यासक्रमः शिक्षापद्धतिः । गुरुशिष्य सम्बन्धः ।	
२.३	जैनदर्शन एवं शिक्षा अर्थोद्देश्यानि अभ्यासक्रमः शिक्षापद्धतिः गुरुशिष्य सम्बन्धः ।	
एकम-३	शास्त्रीय चिन्तनम् ।	१५
३.१	व्यवहारवादः संकल्पना, उद्देश्यानि, अभ्यासक्रमः शिक्षणपद्धतिः	
३.२	आदर्शवादः संकल्पना, उद्देश्यानि, अभ्यासक्रमः, शिक्षापद्धतिः	
३.३	स्वामी विवेकानन्दः एवं रवीन्द्रनाथ टागोरः अर्थोद्देश्यानि अभ्यासक्रमः शिक्षापद्धतिः	
एकम-४	भारतीय संस्कृति एवं परंपराः	१५
४.१	संस्कृतेः अर्थ लक्षणानि प्रकाराः ।	
४.२	मानवसंस्कृतिः ।	
४.३	भारतीय सांस्कृतिकपरंपरा ।	

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval
Shikshashastri (B.ed.) Subject Name
CC2:शैक्षणिक मनोविज्ञानम् एवं अङ्कशास्त्रम् (सेम-१) (प्रश्नपत्र-२)

एकम-क्रम	एकम नाम	गुणभार
एकम-१	शैक्षणिक मनोविज्ञानम्	२०
१.१	मनोविज्ञानम् - अर्थः सङ्कल्पनाश्च ।	
१.२	शिक्षा मनोविज्ञानाध्यायनप्रयोजनानि ।	
१.३	मनोविज्ञानपद्धतयः-अन्तरीक्षणम् प्रयोगात्मक चिकित्सात्मक पद्धतिः, वर्तमान परिस्थिति पद्धतिः	
एकम-२	विद्यालयीय बालकस्य विकासः एवं व्यक्तित्वम्	२०
२.१	बाल्यावस्था, कौमारावस्था, किशोरावस्थायां विविध विकासाः- मानसिकविकासः, सांवेगिकविकासः, भाषाविकासः, सामाजिकविकासः	
२.२	व्यक्तित्वम् - अर्थः, बालानां व्यक्तित्ववर्धने विद्यालयस्य अध्यापकानां मातापितृगृहयोगदानम् ।	
२.३	व्यक्तित्वसिद्धान्तः- रूपसिद्धान्तः प्रकारसिद्धान्तः	
एकम-३	अधिगमः, अधिगमसिद्धान्तौ, बुद्धि	१५
३.१	अधिगमः, अधिगमसिद्धान्तौ-प्रयत्न पराजयप्रणाली, शास्त्रीयनिबन्धनम्	
३.२	बुद्धिः- अर्थः, सिद्धान्ताः- एककारकसिद्धान्तः, द्विकारक सिद्धान्तः, बहुकारकसिद्धान्तः	
३.३	मन्दबुद्धित्वम् - अल्पबुद्धयः, बुद्धिहीनाः, मूढाः	
एकम-४	शैक्षणिक अङ्कशास्त्रम्	१५
४.१	शैक्षणिक अङ्कशास्त्रम्-अर्थः, उपयोगिता	
४.२	मध्यवर्ती स्थितेः मापनम्-अर्थः, उपयोगिता, मर्यादाश्च (मध्यमाङ्कः मध्यमान)	
४.३	प्रसारमानस्य मापनम् - अर्थः, उपयोगिता (प्रमाणविचलनम्)	

सत्रम् - १

प्रश्नपत्रम्-३ संस्कृत शिक्षणविधयः

EC-1

अन्विति: -१	संस्कृत भाषायाः स्वरूपं महत्त्वश्च ।	२५%
१.१.	भाषायाः अर्थ वर्गीकरणश्च, संस्कृतभाषायाः भाषावैज्ञानिकं महत्त्वम् ।	
१.२	आधुनिक भारते संस्कृतध्यापनस्य महत्त्वम्।	
१.३	द्रश्यश्राव्योपकरणानाम् अर्थोद्देश्यानि प्रकाराः महत्त्वश्च।	
अन्विति: -२	संस्कृत शिक्षणोद्देश्यानि पाठायोजनाश्च ।	२५%
२.१	सूक्ष्मशिक्षणस्य अर्थोद्देश्यानि, सोपानानि, गुणदोषाः ।	
२.२	संस्कृत शिक्षणस्योद्देश्यानि ।	
२.३	पाठायोजनास्य अर्थोद्देश्यानि आवश्यकताः च । विषयाभिमुखम् - प्रश्नप्रवाहिता उदाहरणम् - श्यामफलकम् कौशलानां पाठायोजनम् ।	
अन्विति: -३	संस्कृतशिक्षणविधयः ।	२५%
३.१	प्राथमिक - माध्यमिक- उच्चमाध्यमिकस्तरेषु भारतीयशिक्षाप्रणाली	
३.२	संस्कृतआयोगः एवं संस्कृतविकासाय भावियोजना ।	
३.३	आगमन - निगमनविधिद्वयस्य अर्थः सोपानानि गुणदोषाः । प्रत्यक्षविधेः अर्थोद्देश्यानि गुणदोषाः।	
अन्विति: -४	संस्कृतशिक्षकः तथा मूल्याङ्कनपद्धतयः ।	२५%
४.१	संस्कृतशिक्षकस्य गुणाः कर्तव्यानिश्च ।	
४.२	संस्कृतशिक्षणक्षेत्रस्य समस्याः तत्परिहारोपायाः ।	
४.३	मूल्याङ्कनस्य अर्थोद्देश्यानि, प्रकाराः, नूतनमूल्याङ्कनपद्धतयः , शलाकापरीक्षायाः अर्थः, परीक्षापद्धतिः, गुणदोषाः।	

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval
Shikshashashtri (B.ed.) Subject Name
EC2 : ગુજરાતી પદ્ધતિ (સેમ-૧) (પ્રશ્ન પત્ર-૪)

એકમ-ક્રમ	એકમનું નામ	ગુણ
એકમ-૧	પાઠ આયોજન	૨૫ %
૧.૧	માઈક્રોટીચિંગની સંકલ્પના, અગત્ય	
૧.૨	કૌશલ્ય પરિચય (વિષયાભિમુખ, ઉદાહરણ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, સ્પષ્ટીકરણ, શ્યામ ફલક કાર્ય, ઉત્તેજના પરિવર્તન કૌશલ્ય)	
૧.૩	સેતુપાઠનો અર્થ અને મહત્વ	
૧.૪	માઈક્રોટીચિંગ અને સેતુપાઠનો તફાવત	
એકમ-૨	માતૃભાષા શિક્ષણની સંકલ્પના મહત્વ અને હેતુઓ	૨૫ %
૨.૧	માતૃભાષા શિક્ષણનો અર્થ અને મહત્વ	
૨.૨	માતૃભાષા શિક્ષણની વર્તમાન સ્થિતિ	
૨.૩	સામાન્ય અને વિશિષ્ટ હેતુઓ અર્થ અને તફાવત	
૨.૪	હેતુઓની સંરચના વખતે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો	
એકમ-૩	માતૃભાષા શિક્ષણના અંગભૂત કૌશલ્યો અને પ્રયુક્તિઓ	૨૫ %
૩.૧	શ્રવણ, કથન, વાંચન, લેખનની સંકલ્પના	
૩.૨	શ્રવણ, કથન, વાંચન, લેખનના વિકાસની પ્રવૃત્તિઓ	
૩.૩	આદર્શવાચન, કાવ્યપઠન, પ્રશ્નોત્તરી પ્રયુક્તિની સંકલ્પના અને મહત્વ	
એકમ-૪	માતૃભાષા શિક્ષણની પદ્ધતિઓ: સંકલ્પના, મહત્વ અને મર્યાદા	૨૫ %
૪.૧	આગમન અને નિગમન	
૪.૨	વ્યાખ્યાન	
૪.૩	નિરીક્ષિત અભ્યાસ	

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval
Shikshashashtri (B.ed.) Subject Name
EC2 : ગુજરાતી પદ્ધતિ (સેમ-૧) (પ્રશ્ન પત્ર-૪)

એકમ-ક્રમ	એકમનું નામ	ગુણ
એકમ-૧	પાઠ આયોજન	૨૫ %
૧.૧	માઈક્રોટીચિંગની સંકલ્પના, અગત્ય	
૧.૨	કૌશલ્ય પરિચય (વિષયાભિમુખ, ઉદાહરણ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, સ્પષ્ટીકરણ, શ્યામ ફલક કાર્ય, ઉત્તેજના પરિવર્તન કૌશલ્ય)	
૧.૩	સેતુપાઠનો અર્થ અને મહત્વ	
૧.૪	માઈક્રોટીચિંગ અને સેતુપાઠનો તફાવત	
એકમ-૨	માતૃભાષા શિક્ષણની સંકલ્પના મહત્વ અને હેતુઓ	૨૫ %
૨.૧	માતૃભાષા શિક્ષણનો અર્થ અને મહત્વ	
૨.૨	માતૃભાષા શિક્ષણની વર્તમાન સ્થિતિ	
૨.૩	સામાન્ય અને વિશિષ્ટ હેતુઓ અર્થ અને તફાવત	
૨.૪	હેતુઓની સંરચના વખતે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો	
એકમ-૩	માતૃભાષા શિક્ષણના અંગભૂત કૌશલ્યો અને પ્રયુક્તિઓ	૨૫ %
૩.૧	શ્રવણ, કથન, વાંચન, લેખનની સંકલ્પના	
૩.૨	શ્રવણ, કથન, વાંચન, લેખનના વિકાસની પ્રવૃત્તિઓ	
૩.૩	આદર્શવાચન, કાવ્યપઠન, પ્રશ્નોત્તરી પ્રયુક્તિની સંકલ્પના અને મહત્વ	
એકમ-૪	માતૃભાષા શિક્ષણની પદ્ધતિઓ: સંકલ્પના, મહત્વ અને મર્યાદા	૨૫ %
૪.૧	આગમન અને નિગમન	
૪.૨	વ્યાખ્યાન	
૪.૩	નિરીક્ષિત અભ્યાસ	

EC-2 Sem-1

हिन्दी शिक्षण पद्धति प्रश्नपत्र-४

इकाई क्रम	इकाई नाम	गुणभार
इकाई -१	द्वितीय भाषा के सिद्धांत, लिपि भाषा की स्थिति ।	२५%
१.१	हिन्दी भाषा की अवधारणा, उदगम् एवं	
१.२	विकास के परिप्रेक्ष्य में उद्देश्य, महत्त्व	
१.३	पाठ्यक्रम में स्थान ।	
इकाई -२	विविध भाषा कौशल ।	२५%
२.१	श्रवण -भाषण कौशल का अर्थ, महत्त्व, प्रवृत्तियाँ , गुण,दोष एवं उपचार ।	
२.२	पठन कौशल का अर्थ, महत्त्व, प्रवृत्तियाँ , गुण दोष, सस्वर एवं मौन पठन का महत्त्व ।	
२.३	लेखन कौशल का अर्थ, महत्त्व, शिक्षा की शिक्षा विधि तथा लेखन कोष में सुधार	
इकाई -३	शिक्षण विधियाँ एवं शैक्षणिक साधन	२५%
३.१	परोक्ष विधि, प्रत्यक्ष विधि, स्वयं शिक्षण विधि, समन्वित विधि	
३.२	कम्प्युटर, टेपरिकार्डर, चित्र, फ्लेनल बोर्ड	
३.३	शैक्षणिक साधन, द्रश्य श्रव्य , महत्त्व एवं उपयोग	
इकाई -४	हिन्दी भाषा शिक्षण की पाठ योजना	२५%
४.१	पाठयोजना-संकल्पना, महत्त्व	
४.२	माईक्रोटिचिंग के कौशल- (विषयाभिमुख, प्रश्न प्रवाहिता, श्यामफलक, उदाहरण, सुद्रढिकरण)	
४.३	सेतुपाठ का अर्थ महत्त्व	

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval

Shikshashashtri (B.ed.) Subject Name

EC-2 : ENGLISH METHOD (SEM-1)

Question Paper-4

Unit No.	Unit Name	Marks
Unit-1	Lesson Planning	25 %
1.1	Definition of Micro unit and its importance	
1.2	Introduction of various Skills Set induction skill Fluency of questioning Black Board Illustration Skill Simulation Skill	
1.3	Definition of Simulation skill and its importance	
1.4	Difference between Micro-teaching and simulation (Bridge) Skill	
Unit-2	Teaching of English	25 %
2.1	Importance of English as a second language	
2.2	Problems and remedies of teaching English as a second language	
2.3	General aims and specific objective of teaching English	
Unit-3	LSRW	25 %
3.1	Listening, Speaking, Reading, Writing meaning and activities	
3.2	Reading comprehension, poetry	
3.3	Content analysis and Task analysis	
Unit-4	Teaching of English (Approach Methods, teaching aids)	
4.1	Approaches (i) Structural Approach (ii) Communicative Approach Its Principle, Merits and Demerits	
4.2	Methods (i) Direct (ii) Grammar translation Method Its Principle, Merits and Demerits	
4.3	Teaching aids and Reference Materials (i) Pictures, Charts, Toys (ii) Computer aided language learning	
4.4	Reference Material (i) Dictionary as reference Material	

सत्रम् - १

प्रश्नपत्रम् - ५ संस्कृत विषयवस्तु शिक्षणम् ।

SSC-1

अन्विति: १	गुजरातराज्य शालापाठ्यपुस्तक मण्डलस्य नवमकक्षायाः पाठ्यपुस्तकम् ।	१२
१.१	नवमकक्षायाः पाठ्यपुस्तके समाविष्टाः गद्यकृतयः ।	
१.२	नवमकक्षायाः पाठ्यपुस्तके समाविष्टाः पद्यकृतयः ।	
१.३	नवमकक्षायाः पाठ्यपुस्तके समाविष्टं व्याकरणम् ।	
अन्विति: - २	संस्कृतवा मयाधिकारः ।	१०
२.१	कविपरिचयः । कालिदासः, वाल्मीकिः, भर्तृहरिः, भवभूतिः, बाणः ।	
२.२	गुजरातराज्यस्य ज्योतिर्धराः । नरसिंह महेता, स्वामी दयानन्दः, रविशङ्करमहाराजः, श्री कृष्णशङ्करशास्त्री ।	
२.३	भारतस्य ज्योतिर्धराः । जगद्गुरु शङ्कराचार्यः, कवीन्द्रो रवीन्द्रः, रामानन्दः, सन्तकबीरः ।	
अन्विति: - ३	सर्जनात्मक अभिव्यक्तिः ।	०६
३.१	निबन्धलेखनम् ।	
३.२	सुभाषितस्य श्लोकस्य च अर्थविस्तारः ।	
३.३	सूक्तेः अर्थविस्तारः ।	
अन्विति: - ४	व्याकरणशिक्षणम् ।	०७
४.१	वर्णप्रकरणम् ।	
४.२	अव्ययप्रकरणम् ।	
४.३	संस्कृतव्याकरणस्य प्रमुखपारिभाषिकशब्दानां पारिभाषीकरणम् । आगमः, आदेशः, उपधाः, उपसर्गः, गुण, टि, तद्धितम् । कृदन्तः, धातु, निष्ठा, प्रकृतिः प्रत्ययः ।	

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval
Shikshashashtri (B.ed.) Subject Name

SSC-2 શિક્ષાશાસ્ત્રી SEM-I

ગુજરાતી વિષયવસ્તુ (પ્રશ્ન પત્ર-પ)

યુનિટ-ક્રમ	યુનિટનું નામ	ગુણ
યુનિટ-૧	ધો-૮ ના પ્રથમ સત્રના ગુજરાતી પ્રથમ ભાષાના ગુ.રા. શિ. બોર્ડના પાઠ્યપુસ્તકમાં ગદ્ય-પદ્યમાં સમાવિષ્ટ કૃતિઓનો અભ્યાસ	૧૨
યુનિટ-૨	(અ) સાહિત્યકારોના જીવન-કવન નરસિંહ મહેતા ઉમાશંકર જોષી કલાપી બ.ક. ઠાકોર	૫
	(બ) સાહિત્ય સ્વરૂપો ભજન, પદ, પ્રભાતિયા ગરબો, ગરબી નવલિકા-ટુંકી વાર્તા આત્મકથા	૫
યુનિટ-૩	લેખનકાર્ય	૬
	નિબંધ લેખન, કાવ્ય સમીક્ષા	
યુનિટ-૪	વ્યાકરણ સંજ્ઞા, સર્વનામ, વિશેષણ ક્રિયાપદ, પ્રકાર, કાળ, અર્થ પ્રયોગ પ્રેરક અને પુનઃપ્રેરક વાક્યરચનાઓ કૃદંત અને અવ્યય	૭

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval
Shikshashashtri (B.ed.) Subject Name
SEM-1
SSC-2 : ENGLISH CONTENT
Question Paper-6

Unit No.	Unite Name	Marks
Unit-1	A detailed study of text book of standard-8 English (S.L.) Semester-1 prescribed by Gujarat State Education Board.	12
Unit-2	Short Notes Translation Correct the False Sentences True and False	5
	(B) Brief review of poem Frame questions Match 'A' with 'B'	5
Unit-3	Developing Writing Essay writting Story writing	6
Unit-4	Grammar	7
	Tenses, Part of Speech Prepositions Articles	

SSC-2 Sem-1

हिन्दी विषयवस्तु (प्रश्नपत्र-६)

इकाई क्रम	इकाई नाम	गुणभार
इकाई -१	कक्षा -८ प्रथम सत्र हिन्दी द्वितीय भाषा गु.रा.शि.बोर्ड के पाठ्यपुस्तक में गद्य-पद्य में समाविष्ट कृतिओं का अध्ययन ।	12
इकाई -२	हिन्दी के रचनाकार एवं कृतियाँ	५
(अ)	भारतेन्दु हरिश्चन्द्र, सुदर्शन, अयोध्यासिंह उपाध्याय, महाविर प्रसाद द्विवेदी ।	
(ब)	साहित्य स्वरूप (गद्य-पद्य)	५
	डायरी लेखन, संस्मरण, यात्रावृत्तांत, रेखाचित्र, खंडकाव्य, महाकाव्य	
इकाई -३	लेखन शिक्षण ।	६
	अपठित गद्यांश या पद्यांश पर आधारित प्रश्न, विज्ञापन, पत्र लेखन ।	
इकाई -४	व्याकरण शिक्षण ।	७
	कारक, लिंग, विशेषण, संज्ञा, सर्वनाम्, वचन, काल ।	
	संदर्भ ग्रंथ :	
(१)	हिन्दी साहित्य का इतिहास- ले. आचार्य रामचन्द्र शुक्ल	
(२)	संपूर्ण हिन्दी व्याकरण और रचना - ले. डॉ.अरविन्दु कुमार	

SEMESTER-2

Theory

Sub. Code	Subject Name	Credit	Hours	Total Hours	Internal	External	Total
CC3	Philosophical and Sociological Foundation of Education	4	4	68	30	70	100
CC4	School Policies and Administration	4	4	68	30	70	100
EC1	Pedagogy of School Sub-1 (Part-2)	2	2	34	15	35	50
EC2	Pedagogy of School Sub-2 (Part-2)	2	2	34	15	35	50
SSC1	School Subject – 1 (Part-2)	2	2	34	15	35	50
SSC2	School Subject – 2 (Part-2)	2	2	34	15	35	50
		16	16	272	120	280	400

SEMESTER-2

Practical Work

Sr No	Subject Name	Credit	Total Hours	Internal	External	Total
1	Demonstration Lesson	1	34	25	-	25
2	Stray Lesson-5	2	68	50	-	50
3	Observation of Lesson-10	2	68	50	-	50
4	Book Review	1	34	25	-	25
5	School Subject + Analysis and Framing comprehension que- (SSC.MCQ Qu.-100) 1+1	2	68	50	-	50
6	Construction of TLM (Main Method/Admission Method)	2	68	50	-	50
		10	340	250	-	250

* Mcq types 25 questions from each methods

* Mcq types 75 questions from each contents

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval
Shikshashashtri (B.ed.) Subject Name
(w.e.f. Year 2016-17 NCTE New Syllabus)

Semester - 02				
Paper No	Paper Code	Paper Name in English	Paper Name in Sanskrit	Marks
Paper-01	CC3	Philosophical and Sociological Foundation of Education.	शैक्षणिक एवं सामाजिकाधारंशिला	१००
Paper-02	CC4	School Policies and Administration	शाला व्यवस्थापनम् एवं प्रबन्धश्च	१००
Paper-03	EC1	Pedagogy of School Subject-1 (Part-2) (Sanskrit Method-2)	शालीय शैक्षणिकशिक्षापद्धति-१ (संस्कृत पद्धति)	५०
Paper-04	EC2	Pedagogy of School Subject-2 (Part-2) (Second Method-2)	शालीय शैक्षणिकशिक्षापद्धति-२ (द्वितीय पद्धति)	५०
Paper-05	SSC1	School Subject-1 (Part-2) (Sanskrit Contents-2)	विषयवस्तु-१ (संस्कृत विषयवस्तु)	५०
Paper-06	SSC2	School Subject-2 (Part-2) (Second Content-2)	विषयवस्तु-२ (द्वितीय विषयवस्तु)	५०
		Practical Work	प्रायोगिक कार्यम्	२५०
Total				६५०

* Practical Work Paper-7 ગણાશે નહિ.

* Second Method અને Content પસંદગીની રહેશે. જેમાં ગુજરાતી, હિન્દી, અંગ્રેજી વિષય આવી શકે.

	Practical Work	(પ્રાયોગિક કાર્યમ્)	Mark
1.	Demonstration Lesson	દાર્શનિક પાઠ:	૨૫
2.	Stray Lesson-5	સરલ પાઠ:	૫૦
3.	Observation Lesson-10	નિરીક્ષણ પાઠ:	૫૦
4.	Book Review	પુસ્તકમૂલ્યાઢ્ઢનમ્	૨૫
5.	Comprehension Que. Mcq.	અનાત્મલક્ષી પ્રશ્ના:	૫૦
6.	Construction of T.L.M.	શૈક્ષણિક સાધન	૫૦
		Total :-	૨૫૦

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval
Shikshashastri (B.ed.) Subject Name

प्रश्नपत्रम्-१ (सत्रम्-२)

शैक्षणिक एवं सामाजिक आधारशिलाः।

एकम-क्रम	एकम नाम	गुणभार
एकम-१	वेदकालिन शिक्षा ।	२०
१.१	वेदकालिन शिक्षायाः सङ्कल्पना, हेतवः अभ्यासक्रमः शिक्षापद्धति, गुरु शिष्य सम्बन्धश्च ।	
१.२	मूल्यशिक्षणम्: सङ्कल्पना, लाक्षणिकता आवश्यकता च । मूल्यशिक्षणस्य प्रकाराः अभिगमश्च । राष्ट्रीय शिक्षानीति सूचित मूल्यशिक्षणम् ।	
१.३	शालायां मूल्यविकासाय शैक्षणिकप्रवृत्तयः । मूल्यशिक्षणविकासाय शिक्षकस्य भूमिका । मूल्यशिक्षणविकासाय आचार्यस्य भूमिका ।	
एकम-२	शिक्षणस्य शास्त्रीय चिन्तनम् ।	२०
२.१	गीजुभाईबधेका एवं गांधीमहोदयस्य शिक्षणचिन्तनम् । शिक्षणस्य सङ्कल्पनादेश्यानिपद्धतयः । अभ्यासक्रमशिक्षापद्धति च ।	
२.२	आधुनिकिकरणः सङ्कल्पना महत्व एवं शिक्षायाः भूमिका । राष्ट्रीयएकतायाः सङ्कल्पना पोषक एवम् अवरोधक परिबलानि ।	
२.३	प्रकृतिवादस्य सङ्कल्पना उद्देश्यामि च । प्रकृतिवादस्य अभ्यासक्रमः शिक्षापद्धति च । अस्तित्ववादस्य सङ्कल्पना उद्देश्यानि । अस्तित्ववादस्य अभ्यासक्रमः एवं शिक्षापद्धति ।	
एकम-३	राजकीय प्रणाली ।	१५
३.१	लोकशाही सङ्कल्पना, स्वरूप शिक्षणस्य महत्वम् । लोकशाही एवं शिक्षणम्: अभ्यासक्रमः प्रवृत्तयः ।	
३.२	बिनसाप्रदायिकतायाः सङ्कल्पना एवं शिक्षणस्य महत्वम् । बिनसाप्रदायिकतायाः अभ्यासक्रमः प्रवृत्तयः च ।	
३.३	आंतरराष्ट्रीयज्ञानस्य सङ्कल्पना, अभ्यासक्रमः सहअभ्यासक प्रवृत्तयः च । आंतरराष्ट्रीयज्ञानस्य अवरोधक परिबलानि तस्योपायाः ।	
एकम-४	मानवसंसाधनम् ।	१५
४.१	मानवसंसाधनस्य सङ्कल्पना । मानव संसाधन विकासाय शिक्षायाः भूमिका ।	
४.२	मानवसंसाधन विकासाय शिक्षायाः आवश्यकता । मानवसंसाधन विकासाय शैक्षणिककार्यक्रमाः ।	
४.३	भारतीय संविधानस्य महत्वम् । भारतीय संविधानस्य आमुखः एवं तस्य महत्वम् ।	

एकम-क्रम	एकम नाम	गुणभार
एकम-१	शिक्षाव्यवस्थापनं शैक्षणिक संस्था परिचयः च ।	२०
१.१	शिक्षाव्यवस्थापनम् । सङ्कल्पना, लक्षणानि च । महत्त्वम्, कार्यक्षेत्रम् च ।	
१.२	संस्था परिचयः NCTE, GCERT	
१.३	DIET, SSA	
एकम-२	वर्गव्यवहारः, निरीक्षणः, अधिक्षणः च ।	२०
२.१	वर्गव्यवहार-१ सङ्कल्पना, घटकाः च । वर्गव्यवहारस्य प्रभावयन्ति परिबलानि ।	
२.२	वर्गव्यवहार-२ आवश्यकता, मर्यादा च । फ्लेन्डर्स महोदयस्य घटकस्य गणनम् ।	
२.३	निरीक्षणः, अधिक्षणः च । निरीक्षण-अधिक्षणस्य सङ्कल्पना । निरीक्षण-अधिक्षणस्य भेदः ।	
एकम-३	विद्यालयस्य पत्रकाणि ।	१५
३.१	समयपत्रकम् अर्थः, महत्त्वम्, सोपानानि रचना समये धातव्यः बिन्दवः	
३.२	सामान्यपत्रकम्, वर्गपत्रकम्	
३.३	विद्यालयाभिलेखाः, पत्रकाणां भौतिक संरक्षणम्	
एकम-४	माध्यमिक शिक्षाधारा, प्रवेश नियमाः, अनुशासनम् ।	१५
४.१	माध्यमिक शिक्षाधारा नूतन माध्यमिकशालायाः प्रवेश नियमाः शिक्षकस्य व्यवसायिक नियमाः, शिक्षकस्य आचारसंहिता	
४.२	शिक्षकस्य चयनार्थं गुणांकन पद्धतिः आचार्यस्य चयनार्थं गुणांकन पद्धतिः	
४.३	अनुशासनम् अर्थः, शालायाम् अनुशासनपालनम्	

सत्रम्-२

प्रश्नपत्रम् -३ संस्कृत शिक्षणम् ।

EC-1

अन्विति: -१	पाठायोजनम् ।	२५%
१.१	गद्य-पद्य-व्याकरणस्य पाठायोजनम् ।	
१.२	कथायाः पाठायोजनम् तथा संस्कृतशिक्षणे सङ्गणकस्यप्रयोगः।	
१.३	हर्बटीयपञ्चपदी ।	
अन्विति: -२	भाषाकौशलम् ।	२५%
२.१	श्रवण पठन कौशले ।	
२.२	भाषण लेखन कौशले ।	
२.३	रचना-अनुवादकौशले । भाषाप्रयोगशालाः	
अन्विति: -३	पाठ्यपुस्तकम् , पाठ्यक्रमश्च ।	२५%
३.१	पाठ्यक्रमनिर्माणस्य प्रमुखसिद्धान्ताः ।	
३.२	पाठ्यपुस्तकस्य आवश्यकता, उद्देश्यानि, निर्माणस्य सिद्धान्ताः।	
३.३	संस्कृत शिक्षणस्यसामान्यसिद्धान्ताः।	
अन्विति: -४	संस्कृतशिक्षणविधयः	२५%
४.१	पाठ्यसहगामिक क्रियायाः उद्देश्यानि, प्रकाराः ।	
४.२	ह्युरिस्टिकविधिः पाठ्यपुस्तकविधिः ।	
४.३	दण्डान्वयविधिः - खण्डान्वयविधिः।	

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval
Shikshashashtri (B.ed.) Subject Name
EC2 : ગુજરાતી પદ્ધતિ (સેમ-૨) (પ્રશ્ન પત્ર-૪)

એકમ-ક્રમ	એકમનું નામ	ગુણ
એકમ-૧	માતૃભાષા શિક્ષણનું આયોજન	૨૫ %
૧.૧	પાઠ આયોજન : સંકલ્પના, મહત્વ, સોપાન	
૧.૨	એકમ આયોજન : સંકલ્પના અને સોપાનો	
૧.૩	તાસ આયોજન અને એકમ આયોજન વચ્ચે સામ્ય-વૈષમ્ય	
૧.૪	ગદ્ય-પદ્ય, વ્યાકરણ, લેખન પાઠોનું આયોજન	
એકમ-૨	માતૃભાષા શિક્ષણમાં સહાયક ઉપરકણો	૨૫ %
૨.૧	દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનું મહત્વ, મર્યાદા	
૨.૨	દ્રષ્ટિગમ્ય, શ્રુતગમ્ય અને દ્રષ્ટિશ્રુતિગમ્ય સાધનો	
૨.૩	શબ્દકોશ, વિશ્વકોશ, ભીતપત્રો, ચાર્ટ, ફ્લેશકાર્ડની ઉપયોગિતા	
૨.૪	ભાષાપ્રયોગશાળા, ટેપરેકોર્ડર, કમ્પ્યુટરની ઉપયોગિતા	
એકમ-૩	માતૃભાષા શિક્ષણમાં સહાયક સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓ	૨૫ %
૩.૧	માતૃભાષા શિક્ષણમાં સહાયક સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓની સંકલ્પના અને ઉપયોગિતા	
૩.૨	નાટ્યીકરણ અને કવિસંમેલન	
૩.૩	અંકપ્રકાશન અને શબ્દરમત	
એકમ-૪	માતૃભાષા શિક્ષણમાં પરીક્ષણ અને મૂલ્યાંકન	૨૫ %
૪.૧	મૂલ્યાંકનની સંકલ્પના અને અગત્ય	
૪.૨	આદર્શ પ્રશ્નપત્રના લક્ષણો	
૪.૩	નિબંધપ્રકાર, લઘુજવાબી, અનાત્મલક્ષી પ્રશ્નોની રચના, મહત્વ અને મર્યાદા	

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval
Shikshashashtri (B.ed.) Subject Name
EC-2 : ENGLISH METHOD (SEM-2)
Question Paper-4

Unit No.	Unite Name	Marks
Unit-1	Lesson Planning and procedure	25%
1.1	Importance of Lesson Planning	
1.2	Stray Lesson and Unit Lesson Planning in ELT	
Unit-2	Resources and Problems in ELT	25%
2.1	Text Book : Importance and various aspects of Reviewing a text book	
2.2	ELT Resources - Dictionary, Thesaurus, Electronic Media	
2.3	Causes and remedies of the following ELT Problems (1) Pronunciation (2) Syntax (3) Spelling (4) Hand writing	
Unit-3	Teaching of composition and Action Research	25%
3.1	Teaching of Composition Types of Composition (Oral-Written, Controlled, Guided) Forms of Composition (Story, Paragraph, Letter, Essay, Report Writing)	
3.2	Action Research : Concept and steps	
Unit-4	Evaluation	25%
4.1	Evaluation : Concept and types (Oral-written) Types of question and their construction (Essay type, Short Answer type, Objective type)	
4.2	(i) Essential of a good question paper (ii) Preparing a Blueprint of a Question Paper	

EC-2 Sem-2

हिन्दी शिक्षण पद्धति प्रश्नपत्र-४

इकाई क्रम	इकाई नाम	गुणभार
इकाई -१	हिन्दी भाषा शिक्षा की पाठ योजना	२५%
१.१	पाठ योजना- संकल्पना, महत्व, सोपान , इकाई योजना- संकल्पना, सोपान	
१.२	सामान्य पाठ योजना और इकाई योजना के बीच भेद ।	
१.३	हिन्दी व्याकरण शिक्षा का अर्थ, आवश्यकता, उद्देश्य एवं प्रवृत्तियाँ ।	
इकाई -२	भाषा शिक्षा के सूत्र, परिक्षण तथा शिक्षक	२५%
२.१	भाषा शिक्षण के सूत्र	
२.२	परिक्षा पद्धति के कोष एवं सुधार के उपाय ।	
२.३	हिन्दी शिक्षक का महत्व एवं योग्यताएँ ।	
इकाई -३	द्वितीय भाषा के सिद्धांत, लिपि, भाषा की स्थिति	२५%
३.१	भाषा शिक्षा के सिद्धांत	
३.२	देवनागरी लिपि- विशेषताएँ, मर्यादाएँ, लिपि का विकास	
३.३	हिन्दी वर्तमान अवस्था तथा सुधार के उपाय ।	
इकाई -४	ग्रंथालय एवं सर्जनात्मकता की शिक्षा	२५%
४.१	ग्रंथालय का महत्व एवं उपयोगिता ।	
४.२	सर्जनात्मकता का अर्थ उद्देश्य तथा महत्व, प्रकार -मौखिक, लिखित ।	
४.३	व्याकरण शिक्षा अर्थ ,आवश्यकता	
	संदर्भ ग्रंथ :	
(१)	भाषा १ और २ का अध्ययन । ले. डॉ.पाठक	
(२)	हिन्दी शिक्षण पद्धति । ले. डॉ.पाठक	

सत्रम् -२

प्रश्नपत्रम्-५ , संस्कृत विषयवस्तु शिक्षणम् ।

SSC-1

अन्विति:-क्रम	एकम नाम	गुणभार
अन्विति:-१	गुजरात राज्यशाला पाठ्यपुस्तकमण्डलस्य दशमकक्षायाः पाठ्यपुस्तकम् ।	१२
१.१	दशमकक्षायाः पाठ्यपुस्तके समाविष्टाः गद्यकृतयः।	
१.२	दशमकक्षायाः पाठ्यपुस्तके समाविष्टाः पद्यकृतयः।	
१.३	दशमकक्षायाः पाठ्यपुस्तके समाविष्टं व्याकरणम् ।	
अन्विति:-२	संस्कृतवङ्मयाधिकारः ।	१०
२.१	भारतस्य राजपुरुषाः । महाराणाप्रतापः शिवाजी, वीराङ्गना लक्ष्मीबाई, वीरसावरकरः, सुभाषचन्द्र, सरदारपटेलः ।	
२.२	षड्वेदाङ्गानां संक्षिप्तपरिचयः । शिक्षा, कल्प, व्याकरण, निरुक्त, छन्द, ज्योतिष ।	
२.३	स्मृतिसाहित्यस्य संक्षिप्तपरिचयः याज्ञवल्क्यस्मृतिः, मनुस्मृतिः, पराशरस्मृतिः ।	
अन्विति:-३	सर्जनात्मक अभिव्यक्तिः।	०६
३.१	सर्जनात्मकनिबन्धाः ।	
३.२	पत्रालेखनम् ।	
३.३	वृत्तान्तलेखनम् ।	
अन्विति:-४	व्याकरणशिक्षणम् ।	
४.१	संज्ञा विधायक सूत्राणि ।	
४.२	संस्कृतव्याकरणस्य प्रमुखपारिभाषिकशब्दानां पारिभाषीकरणम् । पदम् , प्रातिपदिकम्, विभक्तिः, सन्धिः, समासः, समासन्तः, सम्प्रसारणम्, कृत्, कृत्य, धात्ववयवः, द्वित्वम् ।	
४.३	उपसर्गप्रकरणम् ।	

યુનિટ-ક્રમ	યુનિટનું નામ	ગુણ
યુનિટ-૧	ધો-૮ ના દ્વિતીય સત્રના ગુજરાતી પ્રથમભાષાના ગુ.રા. શિ. બોર્ડના પાઠ્યપુસ્તકમાં ગદ્ય-પદ્યમાં સમાવિષ્ટ કૃતિઓનો અભ્યાસ	૧૨
યુનિટ-૨	(અ) સાહિત્યકારોના જીવન-કવન મીરાબાઈ નર્મદ કનૈયાલાલ મુનશી મણિશંકર રત્નજી ભટ્ટ	૫
	(બ) સાહિત્ય સ્વરૂપો છપ્પા સોનેટ નિબંધ એકાંકી	૫
યુનિટ-૩	લેખનકાર્ય	૬
	અરજલેખન, પત્રલેખન, અહેવાલલેખન	
યુનિટ-૪	વ્યાકરણ	૭
	ક્રિયાવિશેષણ નિપાત અને સંયોજકો સમાસ (દ્વંદ્વ, મધ્યમદલોપી, દ્વિગુ, કર્મધારય, બહુવ્રીહિ)	

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval
Shikshashashtri (B.ed.) Subject Name
SEM-2
SSC-2 : ENGLISH CONTENT
Question Paper-6

Unit No.	Unite Name	Marks
Unit-1	A detailed study of text book of standard-8 English (S.L.) Semester-2 prescribed by Gujarat State Education Board.	12
Unit-2	(A) Comprehension Short Notes Frame Questions	5
	(B) Make Sentences with the use of clues Correct the False Sentence Summary Writing	5
Unit-3	Developing Writing Application Letter Writing	6
Unit-4	Grammar	7
	Active-Passive Direct-Indirect Speech Tenses	

SSC-2 Sem-2
हिन्दी विषयवस्तु (प्रश्नपत्र-६)

इकाई क्रम	इकाई नाम	गुणभार
इकाई -१	कक्षा -८ द्वितीय सत्र हिन्दी द्वितीय भाषा के गु.रा.शि.बोर्ड के पाठ्यपुस्तक में समाविष्ट कृतियों का अध्ययन	१२
इकाई -२ (अ)	साहित्यकारों का जीवन एवं कृतियाँ प्रेमचंद , सूर्यकांत त्रिपाठी, जयशंकर प्रसाद, कबीरदास	५
(ब)	साहित्य स्वरूप	५
	आलोचना, उपन्यास , नाटक	
इकाई -३	लेखन शिक्षण ।	६
३.१	अपठित गद्यांश या पद्यांश पर आधारित प्रश्न, विज्ञापन, पत्र लेखन ।	
३.२	प्रारूप के आधार पर कहानी लेखन ।	
इकाई -४	व्याकरण शिक्षण ।	७
४.१	क्रिया (अकर्मक, सकर्मक)	
४.२	अलंकार (उत्प्रेक्षा, यमक, अनुप्रास, रुपक) समास (द्विगु अव्ययीभाव)	
	संदर्भ ग्रंथ :	
(१)	संपूर्ण हिन्दी व्याकरण और रचना । ले. डॉ. अरविन्द कुमार	
(२)	हिन्दी साहित्य का इतिहास । ले . आचार्य रामचन्द्र शुक्ल	

SEMESTER-III

	Credit	Hours	Marks
Internship	11	374	275
School Sub-I	2	34	50
School Sub-II	2	34	50
ICT Theory	2	34	50
ICT Practical	2	68	50
Sports Practical	2	68	50
	21	612	525

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval
Shikshashashtri (B.ed.) Subject Name
(w.e.f. Year 2016-17 NCTE New Syllabus)

Semester - 03				
Paper No	Paper Code	Paper Name in English	Paper Name in Sanskrit	Marks
		Internship	प्रत्यक्षी परीक्षणम्	२७५
	SSC1	School Subject-1 (Part-3) (Sanskrit Content)	विषयवस्तु-१ (संस्कृत विषयवस्तु)	५०
	SSC2	School Subject-2 (Part-3) (Second Content)	विषयवस्तु-२ (द्वितीय विषयवस्तु)	५०
		Ict Theory	सङ्गणक लेखनकार्यम्	५०
		Ict Practical	सङ्गणक प्रायोगिक कार्यम्	५०
		Sports Practical	खेल प्रायोगिकम्	५०
Total				५२५

* Sem-3-Only Internal Exam

* Second Content પસંદગીની રહેશે. જેમાં ગુજરાતી, હિન્દી, અંગ્રેજી વિષય આવી શકે.

सत्रम् - ३

प्रश्नपत्रम्-१ , संस्कृत शिक्षणम् ।

SSC-1

अन्विति: क्रम	अन्विति:नाम	गुणभार
अन्विति:-१	प्रथमा-१ सामाजिक विज्ञानस्य पाठ्यपुस्तकम् ।	१२
१.१	१ तः ६ पाठाः ।	
१.२	७ तः १४ पाठाः।	
१.३	१५ तः १९ पाठाः ।	
अन्विति:-२	संस्कृत वाङ्मयाधिकारः ।	१०
२.१	वेदानां संक्षिप्तपरिचयः । ऋग्-यजु-साम- अथर्ववेदः ।	
२.२	षड्दर्शनानां संक्षिप्त परिचयः। न्याय -वैशेषिक- सांख्य -योग - वेदान्त- (पूर्व)मीमांसा ।	
२.३	प्राच्यग्रन्थस्यपरिचयः । रामायणम् -महाभारतं च ।	
अन्विति:-३	सर्जनात्मकाभिव्यक्तिः ।	०६
३.१	श्लोक विश्लेषणम्।	
३.२	गद्यम् -अनुच्छेदलेखनम् ।	
३.३	पद्यम्-अनुच्छेदलेखनम् ।	
अन्विति:-४	व्याकरणशिक्षणम् ।	०७
४.१	धातुप्रकरणम्।	
४.२	णिजन्तप्रकरणम् ।	
४.३	वाच्यपरिवर्तनम् ।	

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval

Shikshashashtri (B.ed.) Subject Name

SEM-III SSC-2

ગુજરાતી વિષયવસ્તુ (પ્રશ્ન પત્ર-૨)

એકમ-ક્રમ	ઇવગત	ગુણ
એકમ-૧	ધો-૯ ના પ્રથમ સત્રના ગુજરાતી પ્રથમ ભાષાના ગુ.રા. શિ. બોર્ડના પાઠ્યપુસ્તકમાં ગદ્ય-પદ્યમાં સમાવિષ્ટ કૃતિઓનો અભ્યાસ	૧૨
એકમ-૨	(અ) સાહિત્યકારોના જીવન કવન પ્રેમાનંદ દત્તાત્રેય કાલેલકર જયોતિન્દ્ર દવે રામનારાયણ પાઠક	૫
	(બ) સાહિત્ય સ્વરૂપો ખંડકાવ્ય ઉર્મિકાવ્ય ડાયરી નવલકથા	૫
એકમ-૩	લેખનકાર્ય	૬
	વિચાર વિસ્તાર, સંક્ષેપીકરણ	
એકમ-૪	વ્યાકરણ	૭
	અલંકાર :- (અ) શબ્દાલંકાર (વર્ણાનુપ્રાસ, શબ્દાનુપ્રાસ, યમક, અંત્યાનુપ્રાસ (બ) અર્થાલંકાર (ઉપમા, ઉત્પ્રેક્ષા, રૂપક, વ્યતિરેક, અનન્વય, વ્યાજસ્તુતિ)	
	છંદ :- (અ) અક્ષરમેળ (મંદાકાન્તા, શિખરિણી, પૃથ્વી, સ્ત્રગ્ધરા) (બ) માત્રામેળ (ચોપાઈ, દોહરો)	
	વિરામચિહ્નો	

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval
Shikshashashtri (B.ed.) Subject Name
SEM-3 : ENGLISH CONTENT SSC-2
(Question Paper-2)

Unit No.	Details	Marks
Unit-1	A detailed study of text book of standard-9 English (S.L.) Semester-1 prescribed by Gujarat State Education Board	12
Unit-2	(A) Frame Questions Short Notes Comprehension	05
	(B) Change the text Replace the underlined word/phrase with the words from the brackets. Complete the dialogues choosing the suitable expression.	05
Unit-3	Developing Writing Essay Writing Letter Writing	06
Unit-4	Grammar Section Verb-Form Direct-Indirect Narration	07

SSC-2 Sem-3

हिन्दी विषयवस्तु (प्रश्नपत्र-२)

इकाई क्रम	इकाई नाम	गुणभार
इकाई -१	कक्षा -९ प्रथम सत्र , हिन्दी द्वितिय भाषा के गु.रा.शि.बोर्ड के पाठ्यपुस्तक स्वरुप,गुण,रचना के सिद्धांत एवं गद्य-पद्य कृतियाँ में नाटक ,निबंध तथा अन्य कृतियाँ का अध्ययन तथा पाठयोजना ।	१२
इकाई -२ (अ)	साहित्यकारों का परिचय तुलसीदास, सुभद्राकुमारी चौहान, शेठ गोविन्ददास, उपेन्द्रनाथ अशक	५
(ब)	साहित्य स्वरुप आलोचना, कहानी, एकांकी, जीवनी ।	५
इकाई -३	लेखन शिक्षण ।	६
३.१	प्रतिवेदन (रिपोर्ट) संवाद लेखन, सारलेखन	
३.२	अनुच्छेद लेखन ।	
इकाई -४	व्याकरण शिक्षण ।	७
४.१	शब्द समुह के लिए एक शब्द, लोकोक्तियाँ	
४.२	वाच्य (परिभाषा, प्रकार तथा परिवर्तन)	
	संदर्भ ग्रंथ :	
(१)	हिन्दी साहित्य का ईतहास । ले. आचार्य रामचन्द्र शुक्ल	
(२)	हिन्दी व्याकरण और रचना । ले. यशपाल सिंह ।	

સેમ-૩
કમ્પ્યુટર શિક્ષણ
પ્રશ્નપત્ર-૩

એકમ ક્રમ	એકમનું નામ	ગુણ
એકમ-૧	કમ્પ્યુટર ના પ્રકારો, ભાગો ,નેટવર્કિંગ	૧૦
૧.૧	કમ્પ્યુટર ના પ્રકાર: હાર્ડવેર/ સોફ્ટવેર	
૧.૨	કમ્પ્યુટર ના ડીવાઈસીસ : Input ડીવાઈસ Out put ડીવાઈસ	
૧.૩	નેટવર્કિંગ સંકલ્પના, નેટવર્કિંગ ના પ્રકાર	
એકમ-૨	માઈક્રોસોફ્ટ ઓફિસ	૧૫
૨.૧	માઈક્રોસોફ્ટ વર્ડ	
૨.૨	માઈક્રોસોફ્ટ એક્સેલ	
૨.૩	માઈક્રોસોફ્ટ પાવર પોઈન્ટ	
એકમ-૩	ઈન્ટરનેટ, વાઈરસ	૧૦
૩.૧	Internet, Face book, Google, You Tube	
૩.૨	mail કેવી રીતે બનાવવું? Password શું રાખવો? Internet Banking	
૩.૨	વાઈરસ ને Remove કરવા શું કરવું? HTTP ,HTTPS Domain Name, Live Chat	
એકમ-૪	માઈક્રોસોફ્ટ ઓફિસ (પ્રાયોગિક)	૩૫
૪.૧	માઈક્રોસોફ્ટ વર્ડ અને એક્સેલનો ઉપયોગ	
૪.૨	માઈક્રોસોફ્ટ પાવર પોઈન્ટ નો ઉપયોગ	
૪.૩	ઈન્ટરનેટ મેઈલની રચના	

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval

Shikshashashtri (B.ed.) Subject Name

કમ્પ્યુટર શિક્ષણ

SEM-III

પ્રશ્નપત્રનું માળખું(થિયરી)

કુલ ગુણ-૩૫

		ગુણ
પ્રશ્ન-૧	ફરજીયાત છ પ્રશ્ન (ત્રણે યુનિટમાંથી બે બે પ્રશ્ન)	૧*૬=૬
પ્રશ્ન-૨	ચાર માંથી ત્રણ (પહેલા યુનિટ માંથી)	૨*૩=૬
પ્રશ્ન-૩	ચાર માંથી ત્રણ (ત્રણે યુનિટ માંથી એક એક પ્રશ્ન)	૩*૩=૯
પ્રશ્ન-૪	બે માંથી એક (પહેલા યુનિટ માંથી)	૧*૪=૪
પ્રશ્ન-૫	ત્રણ માંથી બે (બીજા અને ત્રીજા યુનિટમાંથી એક એક)	૨*૫=૧૦

નોંધ : પ્રશ્ન-૩ અને પ્રશ્ન-૫ માં વધારાનો વિકલ્પ પ્રશ્ન કોઈપણ એક યુનિટ માંથી પૂછવો

કુલ ગુણ - ૩૫ (પ્રાયોગિક)

યુનિટ-૪ માંથી પ્રાયોગિક કાર્યના પ્રશ્નો પૂછવા

SEMESTER-IV

Theory

Sub. Code	Subject Name	Credit	Total Hours	Internal	External	Total
CC5	Knowledge & Curriculum	4	68	30	70	100
CC6	Learning & Teaching	4	68	30	70	100
CC7	Educational Communication Skill	2	34	15	35	50
EC	(Any one out of Three) Optional Paper – 1 : Environment Education Optional Paper – 2 : General English Optional Paper – 3 : Education Evaluation	2	34	15	35	50
		12	204	90	210	300

SEMESTER-IV

Practical Work

Sr No	Subject Name	Credit	Total Hours	Internal	External	Total
1	Stray Lesson - 5	2	68	50	-	50
2	Blue Print (each Method)	2	68	50	-	50
3	Block Lesson (10)	2	68	50	-	50
4	Observation of Lesson-10	2	68	50	-	50
5	Final Lesson Preparation & Presentation (1+1)	4	-	-	100	100
6	Viva	1	-	-	25	25
7	Internship	4	136	-	100	100
		17	408	200	225	425

નોંધ : Final Lesson અને Viva પરીક્ષ હોવાથી તેના કલાક ગણવાના થતો નથી.

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval
Shikshashashtri (B.Ed.) Subject Name
(w.e.f. Year 2016-17 NCTE New Syllabus)

Semester - 04				
Paper No	Paper Code	Paper Name in English	Paper Name in Sanskrit	Marks
Paper-01	CC5	Knowledge and Curriculum	ज्ञानम् एवम् अभ्यासक्रमः	१००
Paper-02	CC6	Learning and Teaching	अध्ययनम् एवम् अध्यापनम्	१००
Paper-03	CC7	Educational Communication Skill	शैक्षणिक प्रत्यायनम्	५०
Paper-04	EC (Optional Paper) Elect any one	* Environment Education * General English * Education Evaluation	* पर्यावरण शिक्षणम् * व्यवहारिकाङ्गलशिक्षणम् * शैक्षणिक मूल्याङ्कनम्	५०
		Practical Work	प्रायोगिक कार्यम्	४२५
Total				725

	Practical Work	(प्रायोगिक कार्यम्)	Marks
1.	Stray Lesson-5	सरल पाठः	५०
2.	Blue Print (Each Method)	त्रिपरिमाण दर्शक सारणी (प्रत्येक पद्धतेः)	५०
3.	Block Lesson-10	निरन्तर शिक्षणम्:	५०
4.	Observation Lesson-10	निरीक्षम पाठः	५०
5.	Final Lesson Preparation and Presentation (1+1)	वार्षिक पाठस्य सिद्धता एवं	१००
6.	Viva	मौखिक परीक्षा	२५
7.	Intership	प्रत्यक्षी परिक्षणम्	१००
		Total :-	४२५

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval
Shikshashashtri (B.ed.) Subject Name
(Sem-IV) CC5

Knowledge & Curriculum (પ્રશ્ન પત્ર-૧)

યુનિટ-ક્રમ	યુનિટનુ નામ	ગુણ
યુનિટ-૧	રાષ્ટ્રીયજ્ઞાન પંચ	૨૦
૧.૧	રાષ્ટ્રીયજ્ઞાનપંચનું ધ્યેય	
૧.૨	રાષ્ટ્રીયજ્ઞાનપંચનું વહીવટી માળખું અને ભલામણો	
૧.૩	રાષ્ટ્રીયજ્ઞાનપંચના ચાવીરૂપો ક્ષેત્રો અને સંપર્ક ક્ષેત્રો	
યુનિટ-૨	ચિંતનાત્મક વિચારણા	૨૦
૨.૧	ચિંતનાત્મક વિચારણાની સંકલ્પના	
૨.૨	ચિંતનાત્મક વિચારણાની પ્રક્રિયા અને અધ્યયન	
૨.૩	ચિંતનાત્મક શિક્ષણના ઉપકરણો	
યુનિટ-૩	ઈ અધ્યયન	૧૫
૩.૧	અધ્યયન અને સંકલ્પના	
૩.૨	આઈ.ટી. આધારિત અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયાના અભિગમો	
૩.૩	સ્માર્ટ ક્લાસ	
યુનિટ-૪	સહ અભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓ	૧૫
૪.૧	સહ અભ્યાસ પ્રવૃત્તિની સંકલ્પના	
૪.૨	સહ અભ્યાસ પ્રવૃત્તિના હેતુઓ અને વર્ગીકરણ	
૪.૩	સહ અભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન, અમલીકરણ અને તેમાં શિક્ષકની ભૂમિકા.	

Sem-IV –CC6

अधिगमः अध्यापनश्च (Learning and Teaching)

(प्रश्नपत्र-२)

अन्विति: क्रम	अन्विति: नाम	गुणभार
अन्विति: -१	अभिप्रेरणम्	२०
१.१	अभिप्रेरणस्यावश्यक्ता, प्रकाराः ।	
१.२	विवेचनवादः , सुखवादः, मूलप्रवृत्तिवादः मनोविश्लेषणवादः ।	
१.३	मुरेमहाशयस्य अपेक्षा सिद्धान्तः, साधनापेक्षासिद्धान्तः ।	
अन्विति: -२	मानसिक स्वास्थ्यं मानसिक स्वास्थ्यविज्ञानम्	२०
२.१	मानसिक स्वास्थ्य संपन्नस्य लक्षणानि एवं मानसिक स्वास्थ्यमूलकारकानि ।	
२.२	मानसिकस्वास्थ्यविज्ञानसंपादनाय-विविधो पागमाः ।	
२.३	असाधारण बालकाः तेषां कृते विशिष्टशिक्षा च ।	
अन्विति: -३	अधिगमः अधिगमसिद्धान्तौ ।	१५
३.१	उत्प्रेरितस्थितिहॉसन सिद्धान्तः ।	
३.२	अवयववादः , समष्टिवादः, अन्तर्दृष्टिअधिगमसिद्धान्ताः ।	
३.३	होलमेनमहोदयस्य प्रयोजनात्मक व्यवहारवादः	
अन्विति: -४	व्यक्तित्वम् शिक्षणसूत्राणि च ।	१५
४.१	व्यक्तित्वमापनोपायाः ।	
४.२	व्यक्तित्ववर्धने मूलकारणानि ।	
४.३	शिक्षणसूत्राणि ।	

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval
Shikshashashtri (B.ed.) Subject Name

सत्रम्-४ CC7

शैक्षणिक प्रत्यायनम् (प्रश्न पत्र-३)

युनिट-क्रम	युनिट नाम	गुणभार
युनिट-१	प्रत्यायन प्रक्रिया	९
१.१.	प्रत्यायनस्य अर्थसंकल्पनाश्च ।	
१.२	प्रत्यायनस्य घटकतत्त्वानि	
१.३	वर्गखण्डे प्रत्यायनस्य अवरोधक एवं प्रभावकपरिबलानि ।	
युनिट-२	प्रणालि अभिगम :	९
२.१	प्रणाली अभिगमस्य अर्थलक्षणानि ।	
२.२	प्रणाली अभिगमस्य सोपानानि ।	
२.३	प्रणाली अभिगमस्य शैक्षणिकोपयोगः ।	
युनिट-३	अध्यापन प्रतिमान	९
३.१	अध्यापनप्रतिमानस्य अर्थलक्षणानि ।	
३.२	अध्यापनप्रतिमानस्य घटकतत्त्वानि	
३.३	पराम्परागत अध्यापनपद्धतिः एवम अध्यापन प्रतिमानस्य मध्यगतभेवः ।	
युनिट-४	अभिक्रमिताध्ययनम्	८
४.१	अभिक्रमिताध्ययनस्य अर्थलक्षणानि ।	
४.२	अभिक्रमिताध्ययनस्य सिद्धान्ताः ।	
४.३	अभिक्रमिताध्ययनस्य गुणदोषाः ।	

સેમ-૪
પર્યાવરણ શિક્ષણ
(EC વૈકલ્પિક પ્રશ્નપત્ર-૧) પ્રશ્નપત્ર-૪

એકમ ક્રમ	એકમ નામ	ગુણ
એકમ-૧	પર્યાવરણ અર્થ, સંકલ્પના, મહત્વ તથા વિવિધ પરિબળો	૨૫%
૧.૧	પર્યાવરણ અર્થ, સંકલ્પના, મહત્વ	
૧.૨	સમાજ અને પર્યાવરણ નો આંતર સંબંધ	
૧.૩	પર્યાવરણ પ્રદૂષણ: ધ્વનિ પ્રદૂષણ, વસ્તી વિસ્ફોટ, વાયુપ્રદૂષણ, જળ પ્રદૂષણ	
એકમ-૨	પર્યાવરણ આંતર સંબંધ તથા ઘટકો	૨૫%
૨.૧	પર્યાવરણ ના વિવિધ પરિબળોનો આંતરસંબંધ	
૨.૨	પર્યાવરણ ના ઘટકો: જળચક્ર, કાર્બનચક્ર	
૨.૩	પોષણીય વિકાસ અને આંતરરાષ્ટ્રીય દ્રષ્ટિકોણ	
એકમ-૩	પર્યાવરણ સંરક્ષણ અને સભાનતા	૨૫%
૩.૧	પર્યાવરણ સંરક્ષણ અર્થ મહત્વ	
૩.૨	સંરક્ષણના પ્રકાર(સજીવોની જાળવણી, જમીન, ઊર્જા, જંગલ, વિવિધતા, સ્ત્રોતો ની જાળવણી)	
૩.૨	પર્યાવરણ સભાનતા માટેની શાળાઓની પ્રવૃત્તિઓ	
એકમ-૪	પર્યાવરણ રક્ષણના આંદોલનો, પ્રોજેક્ટસ, નીતિઓ	૨૫%
૪.૧	પર્યાવરણ રક્ષણના પ્રોજેક્ટ : મગરમચ્છ પરિયોજના હુગલ પ્રોજેક્ટ અને સિંહ પરિયોજના	
૪.૨	પર્યાવરણ રક્ષણ ના આંદોલન: ટિહરીબંધ વિરોધી આંદોલન, નર્મદા બચાવો આંદોલન, ચિપકો આંદોલન, પશ્ચિમ ઘાટ બચાવો આંદોલન	
૪.૩	પર્યાવરણ સંરક્ષણ કાયદો(પૃષ્ઠભૂમિ, અધ્યાય-૧) (ધારા-૧-૨)નીતિઓ	
	સંદર્ભ ગ્રંથ	
●	ધોરણ-૪ ના વિદ્યાર્થીઓની પર્યાવરણ સભાનતા નો અભ્યાસ લેખક -ડો.મોહનભાઈ પટેલ	

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval
Shikshashashtri (B.ed.) Subject Name
General English Sem-4
(EC Optional Paper-2)
Question Paper-4

Unit No.	Unit Name	Marks
Unit-1	English as a language	12
1.1	Sounds _ Consonants and vowel	
1.2	Syllable, Stress and Intonation.	
1.3	Types of sentences.	
Unit-2	Listening exercises for developing basic sounds in English Language	05
Unit-3	Reading and Writing	05
3.1	Developing reading & writing skills among learners.	
3.2	Writing letter, application report	06
Unit-4	Study of Basic Grammar of English Language	07
4.1	Parts of speech, Articles	
4.2	Tenses, Active-Passive voice	
4.3	Model Auxiliary, Degree of comparison	

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval
Shikshashashtri (B.ed.) Subject Name
Education Evaluation (Sem-4)
(EC-Optional Paper : 3) પ્રશ્નપત્ર-૪

યુનિટ-ક્રમ	યુનિટનું નામ	ગુણ
યુનિટ-૧	માપન અને મૂલ્યાંકન	૨૫ %
૧.૧	માપન : સંકલ્પના	
૧.૨	માપન : પ્રકારો	
૧.૩	મૂલ્યાંકન : સંકલ્પના, લક્ષણો	
યુનિટ-૨	મૂલ્યાંકન	૨૫ %
૨.૧	મૂલ્યાંકન : ઉપયોગો	
૨.૨	માપન અને મૂલ્યાંકન વચ્ચેનો ભેદ	
૨.૩	સતત સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન : સંકલ્પના, મહત્વ	
યુનિટ-૩	માપનના સાધનો	૨૫ %
૩.૧	અવલોકન : સંકલ્પના, પ્રકાર, લાભ	
૩.૨	ઓળખયાદી : સંકલ્પના, લાભ	
૩.૩	અવલોકન, ઓળખયાદી : મર્યાદા	
યુનિટ-૪	શૈક્ષણિક સંશોધન	૨૫ %
૪.૧	શૈક્ષણિક સંશોધન : અર્થ, લક્ષણો	
૪.૨	શૈક્ષણિક સંશોધનના પ્રકારો	
૪.૩	મૂળગત સંશોધન અને વ્યવહારિક સંશોધન વચ્ચેના તફાવત.	

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval
Shikshashashtri (B.ed.) Subject Name

પ્રશ્નપત્ર - CC1, CC2, CC3, CC4, CC5, CC6 નાં પ્રશ્નપત્રનું પ્રારૂપ

કુલ ગુણ-૭૦ સમય-૩ કલાક

	(યુનિટ-૧)	ગુણ
પ્રશ્ન-૧(અ)	બે માંથી એક	૧*૮=૮
પ્રશ્ન-૧(બ)	ફરજિયાત બે પ્રશ્ન	૨*૪=૮
પ્રશ્ન-૧(ક)	ત્રણમાંથી બે	૨*૨=૪
	(યુનિટ-૨)	
પ્રશ્ન-૨(અ)	બે માંથી એક	૧*૮=૮
પ્રશ્ન-૨(બ)	ફરજિયાત બે પ્રશ્ન	૨*૪=૮
પ્રશ્ન-૨(ક)	ત્રણમાંથી બે	૨*૨=૪
	(યુનિટ-૩)	
પ્રશ્ન-૩(અ)	બે માંથી એક	૧*૮=૮
પ્રશ્ન-૩(બ)	બે માંથી એક	૧*૪=૪
	(યુનિટ-૪)	
પ્રશ્ન-૪(અ)	બે માંથી એક	૧*૮=૮
પ્રશ્ન-૪(બ)	બે માંથી એક	૧*૪=૪
	(યુનિટ-૩, ૪)	
પ્રશ્ન-૫	છ	૧*૬=૬

Shree Somnath Sanskrit University. Veraval
Shikshashashtri (B.ed.) Subject Name
સંસ્કૃત, ગુજરાતી, હિન્દી, અંગ્રેજીના પદ્ધતિનું (શિક્ષાશાસ્ત્રી-સેમ-૧,૨,૩)
Sem-4 CC7 Sem-4-EC પ્રશ્નપત્રનું પ્રારૂપ (કુલ ગુણ-૩૫)

એકમ-ક્રમ	એકમનું નામ	ગુણ
એકમ-૧	પ્ર-૧ (અ) બે માંથી એક પ્રશ્નનો સવિસ્તર જવાબ	૬
	(બ) ટૂંકનોંધ લખો	૩
એકમ-૨	પ્ર-૧ (અ) બે માંથી એક સવિસ્તર ઉત્તર લખો	૬
	(બ) ટૂંકનોંધ લખો	૩
એકમ-૩	પ્ર-૧ (અ) બે માંથી એક સવિસ્તર ઉત્તર લખો	૬
	(બ) ટૂંકનોંધ લખો	૩
એકમ-૪	ગમે તે બે ટૂંકનોંધ લખો (ત્રણ માંથી - બે)	૮

Shree Somnath Sanskrit University, Veraval
Shikshashashtri (B.ed.) Subject Name
સંસ્કૃત, હિન્દી, અંગ્રેજી, ગુજરાતી વિષયવસ્તુના પ્રશ્નપત્રનું પ્રારૂપ
(શિક્ષાશાસ્ત્રી Sem-I, II, III)
(કુલ ગુણ-૩૫)

	એકમનું નામ	ગુણ
એકમ-૧	પ્ર-૧ નીચેના માંથી ગમે તે ચાર પ્રશ્નોના મુદ્દાસર જવાબ લખો	૧૨
એકમ-૨	પ્ર-૨ (અ) ગમે તે એક સાહિત્યકારના જીવન-કવનને આલેખતી વિસ્તૃત નોંધ તૈયાર કરો (બે માંથી એક)	૫
	(બ) નીચેના સાહિત્ય સ્વરૂપ વિશે વિગતે માહિતી આપો (બે માંથી એક)	૫
એકમ-૩	પ્ર-૩ લેખનકાર્ય (યુનિટ-૩) ના આધારે	૬
એકમ-૪	પ્ર-૪ વ્યાકરણ આધારિત (યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો-ગમે તે સાત)	૭